

Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging

KNNV afdeling Delfland
Postbus 133
2600 AC DELFT
afdelingDelfland@knnv.nl
www.knnv.nl/afdelingDelfland
twitter: KNNVafdDelfland
facebook: KNNV-afdeling-Delfland

**KNNV Nieuws 572,
4 februari 2018**

De KNNV afdeling Delfland staat voor een natuurlijke leefomgeving waarin mens en natuur samen een plek vinden.

En is actief in de gemeenten Delft, Lansingerland, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp en Westland, en de gebieden Sion, Wilhelminapark, Elsenburgerbos (Rijswijk) en Ypenburg (Den Haag)

VOORUITBLIK

Verklaring van de symbolen

*:een ledenbijeenkomst, niet-leden zijn van harte welkom om een keer deel te nemen aan een ledenactiviteit om die te ervaren!

Meld je aan via afdelingDelfland@knnv.nl. Als het * teken ontbreekt, is de bijeenkomst openbaar en is aanmelding vooraf niet nodig.

W: afdelingswinkel is aanwezig; door hier te kopen steun je onze afdeling

G: Voor de gezelligheid

L: Voor mensen die willen bijleren

E: Voor de experts

H: Handen uit de mouwen

Een onderdeel van NATUURPUNT DELFLAND en NATUURPUNT WESTLAND Doe je ook mee?

Thema 2018: Bescherm de natuur in je eigen omgeving

Soort van de maand: **kleine watersalamander**

Lees de bijlage met informatie over herkenning, leefwijze, voorkomen, bedreigingen en bescherming

[Klik hier](#)

Als je dus een kleine watersalamander ziet meld dit via

afdelingdelfland@knnv.nl

of via

[Klik hier](#)

Geef je op en help de padden

De Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging afdeling Delfland (KNNV) zoekt minimaal 250 mensen om op verschillende locaties deze dieren over te zetten. De locaties liggen in Bergschenhoek, Delfgauw, Delft, Hoek van Holland, Leidschenveen, Maasland, Maassluis, Monster, Nootdorp, Pijnacker, Vlaarding en Ypenburg. Ook ouders met kinderen of verenigingen zijn welkom.

Je kunt je opgeven bij Geert van Poelgeest (015) 261 00 48; 06 - 33 00 17 42

per email: afdelingDelfland@knnv.nl. Kijk ook op www.knnv.nl/afdelingDelfland

L Cursus Teleflora voor starters

De Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging afdeling Delfland organiseert een cursus op afstand via e-mail: Teleflora voor starters. De cursus is bedoeld voor mensen die planten op naam willen brengen, maar niet willen deelnemen aan cursussen en excursies met vaste tijden.

Inschrijven kan door een mail te sturen aan afdelingDelfland@knnv.nl. De kosten zijn € 50,00. De inschrijvingstermijn sluit op 15 maart 2018. Kort daarna krijgen de cursisten de eerste les toegestuurd. De cursus duurt 26 weken

Er is geen beginniveau vereist om aan de cursus deel te nemen. De leerdoelen zijn:

- Leren kijken, voelen en ruiken aan de flora

- Leren omgaan met een eenvoudige determinatietabel
- Leren zoeken naar meer informatie op internet
- De kenmerken van de grote plantenfamilies leren kennen

De activiteiten voor de cursist zijn:

- Les bestuderen en eventueel een bijbehorende monoloog
- Huiswerk maken, waaronder puzzels oplossen en opzoeken op internet
- Het huiswerk omvat ook eigenstandig veldwerk
- De studiebelasting is ongeveer 4 uur per week

De cursist kan over het lesmateriaal corresponderen met de cursusleider.

E Cursus Teleflora 2017 – 2018, voor gevorderden. Voor het derde jaar organiseren we de cursus Teleflora. Een digitale cursus om je plantenkennis te verhogen. Het is een cursus voor de donkere dagen. Deze cursus telt 26 afleveringen, elke week ontvang je een aflevering, je krijgt een persoonlijke reactie van de docent. Opgeven via studie@delfland.knnv.nl Kosten leden KNNV afdeling Delfland, geen kosten, anderen €10,-

***L 5 febr, 20:00 – 22:00 uur: Studiegroep Mossen.** We bekijken mossen zeer nauwkeurig via de microscoop en stereoscoop en proberen ze op naam te brengen. Wezelstraat 38, Delft, aanmelden verplicht, 015 – 261 00 48 of afdelingDelfland@knnv.nl

G 7 febr.: 10:00 - 11:30, Natuurcafé, Melariumpad 11, Delft. We wisselen ervaringen uit, ontdekken de natuur rond het Melarium en er staat ook vaak een thema centraal

L 8 febr., 20:00 – 22:00 uur, lezing De stormvloed van 1134, Cor Nonhof, Duurzaamheidcentrum De Papaver, Korftlaan 6, 2616 LJ DELFT. georganiseerd door de KNNV afdeling Delfland i.s.m. het IVN Delft eo, en de Vogelwacht Delft eo. In 1134 en 1164 is Delfland geteisterd door stormvloeden. Enorme hoeveelheden zand en klei zijn in het Westland en de omgeving van Vlaardingen en Schiedam neergelegd. Door bodemonderzoek en historische bronnen weten we precies tot waar de overstromingen gekomen zijn. In de lezing wordt ingegaan op de ontginningen op de klei, in de wouden en op het hoge veen. Er wordt een beeld gegeven van de vegetatie, het landschap en de veranderingen daarin door menselijk ingrijpen.

Melarium

Door de storm is de deur beschadigd, daarom is het dakterras voorlopig niet te bereiken.

Tuintips

Snoei nu je blauwe regen. [klik hier voor de video](#) .als dit niet lukt is de volledige link:

https://www.groei.nl/tuin/videos-tuinieren/blauweregen-snoeien-in-de-winter?tm_medium=email&utm_source=sharpspring&sslid=MzU1MDA0NrQ0NjK0BAA&sseid=MzQzMzExsjAwNgUA&jobid=f730ad24-6a34-4ef0-8575-4dfe80bc17c8

Sterrenhemel in februari

Sterren en planeten

04/02, de maan komt om 00:00 uur op in het oosten en om 1:00 uur staat de ster Spica in het sterrenbeeld Maagd pal onder de maan.

05/02, demaan staat om 6:30 uur vrij hoog in het zuidzuidwesten, links onder da maan Spica

06/02, kijk om 6:30 uur rechtsonder de maan, dan zie je Spica

07/02, om 6:30 uur staat de maan exact in het zuiden, linksonder Jupiter

08/02, rechtsonder de maan de heldere Jupiter; op grotere afstand linksonde dan maan de rode Mars (6:30 uur)

09/02, vrijwel pal onder de maan een samenstand van de maan en Mars. Op iets grotere onder Mars is de ster Antares in het sterrenbeeld Schorpioen te zien, is eveneens oranje-rood

11/02, om 6:30 uur een samenstand van de maan en Saturnus, links onder de maan.

KNNV-afdelingswinkel, bij KNNV uitgaven ontvangen leden 10% korting, bestel via afdelingDelfland@knnv.nl

Handboek Natuurfotografie

Auteur: Bart Siebelink & Edo van Uchelen

Prijs: € 19,95

Het bestverkochte standaardwerk over natuurfotografie. Deze praktische gids laat zien dat natuur dichtbij huis begint en hoe je daar boeiende beelden van maakt, van landschaps- tot macrofotografie.

Concrete opdrachten moedigen je aan om meteen het veld in te gaan. Welke apparatuur heb je nodig? Hoe benut je de technische mogelijkheden? Hoe vind je fotogenieke dieren? Hoe kom je er dichtbij? Hoe kom je tot verdieping? En wat doe je met je foto's?

Uit de pers

'Absoluut het standaardwerk voor iedereen die natuur fotografeert!' ZOOM.nl

'Verplichte kost voor iedereen die natuur met zijn camera vastlegt' Camera Magazine

TERUGBLIK

Waarnemingen

Ook waarnemingen zonder foto's blijven welkom.

Wij gaan er vanuit dat je je waarneming zelf meldt via www.knnvdelfland.waarneming.nl

Als je geen account hebt mag je het melden via knnvdelft en zaterdag.

22/01, Groenmanifest Westland

Uit betrouwbare bronnen hoorden we dat inmiddels meer partijen ons Groenmanifest geheel in het verkiezingsprogramma hebben opgenomen. In ieder geval Westland Verstandig, Groen Links en de PvdA Een goed bericht, goed voor meer groen, natuur, de kust en dierenwelzijn.

De programma's van andere partijen worden nog bekeken.

Zie voor het Groenmanifest

<https://www.knnv.nl/sites/www.knnv.nl/files/users/delfland/rapportages/00%20Groenmanifest%20Westland%202017.pdf>

Als je relaties heb die de gedachten in dit manifest kunnen gebruiken stuur het gerust door

24/01, groen manifest westland overhandigd

Gisteravond heeft onze vertegenwoordiger in het Westland, Jeannine Engels, het Groen Manifest Westland 2017 aan de fractie van Water Natuurlijk Delfland overhandigd. Dit met het oog op het verkiezingsprogramma dat ze gaan maken voor de waterschapsverkiezingen in 2019.

Het tijdschrift Groen, oktober 2016 heeft als thema insecten in de stad.

<https://www.nev.nl/lnvpdf/Groen2016-10.pdf>

27/01, maak van je tuin een dierentuin

Tijdens het Groencafé heeft Geert van Poelgeest een presentatie gegeven over de soortenrijkdom in Rijswijk en omstreken. Het was een inspirerende en vooral een levendige morgen in het paviljoen Te Werve aan de Huys de Wervelaan 110 in Rijswijk. Zie foto.

31/01, Staatsbosbeheer heeft geen geld meer voor onderhoud natuur- en recreatiegebieden in Hof van Delfland

In het overleg met natuurorganisaties heeft het Staatsbosbeheer regio Hof van Delfland laten weten geen inkomsten meer te ontvangen van de overheid om een aantal natuur- en recreatiegebieden in onze regio te onderhouden. Alleen de wettelijke verplichtingen kunnen nog worden nagekomen. Het gaat o.a. om het grote gebied van de Balij/Bieslandse Bos tussen Delft, Pijnacker-Nootdorp en Zoetermeer en het Abtswoudse Bos Oost ten zuiden van Delft. De KNNV heeft gevraagd om een gedetailleerd overzicht van deze gebieden, die als gevolg van

Noordkade in Pijnacker, Huub van 't Hart

de effecten van de enorme bezuinigingen van staatssecretaris Bleeker (CDA) nu zonder onderhoud komen te staan.

02/02, concept kustvisie Westland is gepresenteerd

De concept Kustvisie Westland is opgeleverd. Tot opluchting van de KNNV behelst de visie geen strandhuizen op het strand te plaatsen dan wel in de duinen. Het aantal strandpaviljoens wordt als voldoende beschouwd, wel kunnen 4 paviljoens geschikt worden gemaakt voor jaarrond exploitatie. Deze en andere voorstellen, die niet allemaal de goedkeuring kunnen wegdragen van de natuurorganisaties, worden op 7 februari behandeld. Vanuit de Werkgroep Bescherm de Westlandse Kust en Stichting Duinbehoud zal worden ingesproken.

04/02, bewoners Latijns Amerikalaan in Delft protesteren tegen de kap van een gezonde volwassen es

Een zestal bewoners hebben geprotesteerd tegen een aangevraagde kapvergunning voor een volwassen es in het groengebiedje aan de achterzijde van de Latijns Amerikalaan 24. De omwonenden hebben gevraagd of de KNNV hen wilde ondersteunen. De KNNV heeft inmiddels zelf bezwaar aangetekend met verwijzing naar de bezwaren van de bewoners. Daarnaast wijst de KNNV op twee extra punten. De es heeft het momenteel als soort in Europa erg moeilijk. Meer dan 95% gaat dood door de essentakziekte. Wonder boven wonder lijkt de boom in het groengebiedje achter de Latijns Amerikalaan nog in gezonde staat. Een heel belangrijke reden om de boom te laten staan en te kijken of het resistente zaad van de boom moet worden gewonnen voor uitzaai elders. Tweede punt is dat de KNNV en omwonenden nu net in overleg zijn met de aannemer van het complex bejaardenappartementen Chilipad 1, dat in hetzelfde groengebied ligt. Hier gaat het nu net ook om het behoud van twee volwassen en nog in kennelijk gezonde staat verkerende essen naast een aantal knotwilgen.

Es, Wil Borst

20/01, **Canada ganzen**, Zuidpolder, Delfgauw. Pia Legerstee.

20/01, **vastgevroren hagel**, Delfgauw, achtertuin. Pia Legerstee.

20/01, **grauwe ganzen**, Zuidpolder bij Delfgauw. Pia Legerstee.

21/01, **zonlicht gevangen in ijsbloemen op de autoruit**, Delfgauw. Pia Legerstee.

. 21/01, **druk westlandse kust** Schelpenpad. Aad van Uffelen.

. 21/01, **druk westlandse kust** Schelpenpad. Aad van Uffelen.

22/01, **lieveheersbeestje** achtertuin, Delfgauw. Pia Legerstee.

21/01 **groot dooiermos** Syriësingel Delft. Aukje Gjaltema.

21/01, **kapjesvingermos, melige schotelkorst**

21/01, **zwarte trilzwam**, Syriësingel Delft. Aukje

gewoon purperschaaltje en vliegenstrontjesmos, Syriësingel Delft. Aukje Gjaltema.

Gjaltema.

22/01, **bergeenden**, polder bij Oude Leede. Pia Legerstee.

22/01, **Canadapopulier**, Abtswoudse bos. Cor Nonhof.
Het spinthout heeft losgelaten van het kernhout

22/01 **Canadapopulier**, Abtswoudse bos. Cor Nonhof.

22/01, **elfenbankjes en lievevrouwebedstro** Zuideindseweg Delfgauw. Pia Legerstee.

22/01, **struweel**, Zuideindseweg, Pia Legerstee.

22/01, **naaktslakken**, tuin Den Hoorn, Willemein Poot.

22/01, **Canadese gulderoede**, tuin Den Hoorn. Willemein Poot.

22/01, **echte heemst**, tuin Den Hoorn. Willemein Poot.

22/01, **watermunt** en de **bloedzuring**, tuin Den Hoorn. Willemein Poot.

22/01, **gewone Vlier**, tuin Den Hoorn. Willemein Poot.

28/01, **botercollybia**, Laan der Verenigde Naties, Delft. Willemein Poot

28/01, **winterakoniet**, Wielengahof Delft. Willemein Poot.

2/01 **goudvenstertje?** tuin Den Hoorn, Willemein Poot.

25/01, **boomwortels uit riool**, Amazoneweg, Delft, Geert

26/01, **omgevalen boom** Abtswoudse bos, Aukje Gjaltema.

26/01, **stormschade** Abtswoudse bos, Aukje Gjaltema.

26/01, **omgevalen boom**, Abtswoudse bos, Aukje Gjaltema.

26/01, **voorjaar**, Bruun v.d. Steuijt

27/01, groencafé paviljoen Te Werve Huys de Wervelaan 110 Rijswijk.

28/01, **silhouet boom**, Abtswoudse park. Freek Boon.

28/01, **roerdomp**, Abtswoudsebos west, Aukje Gjaltema.

02/02, **Sionsweg Rijswijk**, Bruun vd Steuijt.

KNNV Natuurbeheer in het Dreespark in Naaldwijk, Danny Taheij

KNNV Natuurbeheer in het Dreespark in Naaldwijk, Danny Taheij

30/01, **speenkruid**, bermsloot langs spoorweg, Zoetermeer. Evert Rosbergen.

01/02, **slechtvalk**, vrouwtje El graaft kuiltje in TUD Bouwkundenestkast Julianalaan, Bart Vastenhouw

KNNV Natuurbeheer, de soep was lekker, Danny Taheij

KNNV Natuurbeheer in het Dreespark in Naaldwijk, Danny Taheij

Waar is dit?

Stuur je antwoord naar: afdelingDelfland@knnv.nl

22/1 De polders staan op sommige plaatsen blank en zitten vol **ganzen**. De gebruikelijke soorten maar de **bergeenden** sprongen er vandaag even uit. Mooi zijn ze en ze zitten hier eigenlijk pas een jaar of 5. Eerder zag ik ze nooit. Links en recht nog wat paddenstoelen en de nachtvorst van afgelopen weekend toverde ijskunst op autoruiten en liet achtergebleven hagelstenen even vastvriezen in het gras. Delfgauw, Pia Legerstee zie foto's.

25/01, drie flinke kluiten met **boomwortels** van een kastanje lagen op de Amzoneweg in Delft. Ze waren uit het riool gehaald. De mannen die dit gedaan hadden vertelden dat ze dit vrijwel nooit mee maken. De kastanje boom die naast het riool stond was de dikste boom op de Amazoneweg, zie foto.

26/01, langs de Tanthofkade in Delft waren de blaadjes van de wilde **rozenstruik** al ruim 3 cm. groot, Willemijn Poot

03/02, **grote barmsijs**, 15 ex, ecozone langs talud spoorlijn Delft-Schiedam ter hoogte van Faradayweg, Schieoevers Zuid. Het bewijst weer eens hoe belangrijk ecoverbindingen zijn en ook dat ze kwetsbaar zijn. Ook in Delft staan ecoverbindingen onder druk van bebouwing zoals in de Spoorzone, Huub van 't Hart

03/02, **wilde eend**, een paar, weer voor het eerst in maanden in de tuin en zag ik dat ze aan het blad van de **paardenbloemen** in mijn tuin hadden geknabbeld. Vorig jaar hadden ze de paardenbloemen tot ca. 1 cm van de wortel afgevreten.

Voor de bloei is het blad van **paardenbloemen** minder bitter en bevat veel mineralen. Voor de kruidengeneeskunde worden deze bladeren ook verzameld, Willemeijn Poot

Jos zijn pad

Op 23 januari in blok 37-15-25 in de talud van de Reineveldbrug de eerste bloeiende **speenkruid** gesignaleerd.

Verder nog een paar waarnemingen.

Op maandag 29 januari zag ik rond half negen in een boom op de burg. Scholtenstraat in Delfgauw een groep vogels die mij te groot voor **spreeuwen** en te klein voor **kauwen** leek. Toen realiseerde ik me, dat vogels hun veren in de kou wijder uiteen zetten, waardoor er een isolerende luchtlaag ontstaat: dus toch een groep **spreeuwen** in de boom.

Verder lopend richting Pijnacker - ik was een hond aan het uitlaten- zag ik twee **zwanen** rustig met de wind meedrijvend [zo leek het] in het water. De voorste **zwaan** had echter zijn vleugels permanent half omhoog uitstaan. Mijn conclusie: dit was een mannetje met een beetje imponeergedrag.

Voorts: op 27 januari noteerde ik een paar bloeiende **paarse dovenetels** in blok 37-15-15 net aan het einde van het Brasserskadeviaduct.

Tot slot: tijdens de vogeltelling heb ik een paar uur lang zowel voor als achter mijn huis geen kleine vogels gesignaleerd; niet alleen in mijn voor- en achtertuin maar ook rondom , de talud etc. Op een paar minuten na toen 7 **kauwen** en een **houtduif** in de tuin van mijn buurvrouw het voedsel in de netjes en wat op de grond uitgestrooid of gevallen voedsel opeuzelden. Daarna was het stil en daarvoor ook!

21/01, toenemende druk op de Westlandse kust.

Afgelopen weekend nog weer drones en gemotoriseerde deltavliegers, illegaal parkeren op het Schelpenpad en scooters bij het strand. Wethouder Meijer is hierover geïnformeerd en gevraagd te handhaven.

***L 22 jan, 20:00 – 22:00 uur: Studiegroep Mossen**

Er zijn vijf soorten mos op naam gebracht, ze moeten nog op waarneming worden gezet

L 23 jan. 20:00 – 21:30 uur: lezing De paddentrek

Er waren circa 20 paddenoverzetters uit ons hele werkgebied. Het was heel gezellig, ook nog gelachten en alle vragen hebben we kunnen beantwoorden.

Tanthof-actie 'Schep kroos uit de sloot' krijgt een vervolg

De gemeente Delft start ook komend voorjaar een project om samen met bewoners kroos uit de sloot te scheppen. Al vroeg in het voorjaar, aan het begin van het groeiseizoen, zullen bewoners uit Tanthof worden gevraagd zich in te zetten om de sloot schoon te houden en de waterkwaliteit te verbeteren. Nadere informatie hierover volgt nog.

Vorig jaar september zijn bewoners onder leiding van de KNNV afdeling Delfland met het kroos scheppen in de weer geweest. Duidelijk is dat het kroos zichtbaar vermindert na elke schepactie, maar het komt na een tijdje ook weer terug. Daarom wordt nu kroos geschept voordat het zich écht kan ontwikkelen.

Het blijkt verder dat het zelf scheppen bewoners meer bewust maakt van de waterkwaliteit in hun wijk en hoe ze zich daarvoor kunnen inzetten. Meer achtergrondinformatie vind je in het verslag Kroos scheppen in Tanthof' [[hyperlink naar KNNV-verslag](#)]

H 3 febr. 9:30 – 12:30 uur: KNNV Natuurbeheer, Westland

Ondanks de ongunstige weersomstandigheden zijn we vandaag toch aan de slag gegaan met een groep van 12 knotters in het Dreespark in Naaldwijk. Tot 11:45 uur hebben we het toch redelijk droog gehouden, maar rond 12:00 uur hebben we vroegtijdig het werk moeten staken vanwege de heftige regenval. Het is tot nu toe nooit voorgekomen dat we half afgewerkte knotten hebben moeten achterlaten, maar iedereen was door en door nat. Het gezegde "Nood breekt wet" was in dit geval zeker van toepassing. Wel werden de afgezaagde takken in de stromende regen nog wel even op nette hopen neergelegd. Uiteindelijk zijn er 16 flinke knotwilgen geknot. Als goedmaker voor de opgelopen doormatte kleding, werd er na afloop nog een beker erwtensoep van verse ingrediënten genuttigd.

H 3 febr. 10:00 – 12:30 uur: KNNV Natuurbeheer, Midden-Delfland

Vanwege het weer afgelast.

L cursus Tekenen naar de natuur

Wat een kanjer is Kees van der Kraan, vele cursisten hebben op school tekenen gehad maar zoals Kees het doet, hij begeleidde de cursisten om te letten op vorm, verhoudingen en structuur van het voorwerp dat je wilde tekenen. De tekeningen zijn iedere keer kunstwerkjes en dat is zeer stimulerend.

Als je niet langer op de hoogte gehouden wilt worden stuur een email aan:

nieuwsbrief.delfland-request@knnv.nl?subject=unsubscribe

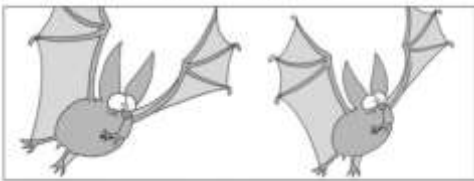
Verstuur een lege email, zonder daar iets aan te veranderen.

TIPS

Vliegen is slecht voor het milieu. Eigenlijk weten we het allemaal wel. En toch blijken sommige mensen het, zoals zoveel dingen, in de praktijk moeilijk te kunnen laten. Waarom?

<https://www.natuurenmilieu.nl/blog/geen-vliegtuig/>

Van ons mag je
ze zien vliegen.

En genieten van de natuur. Of haar bestuderen en beschermen.
De KNNV maakt je wegwijz in de natuur.

www.knnv.nl/afdelingDelfland

De KNNV is een actieve
natuurvereniging.
Geef onze club draagvlak
met je lidmaatschap.

[INSCHRIJFFORMULIER](#)

Stuur KNNV Nieuws gerust
naar je vrienden, kennissen
en relaties.